

chatel mohl se pokládati oprávněným, započísti si své vzájemné pohledávky a zadržeti si z toho důvodu svěřené peníze, je arci důležité zkoumati a zjistiti, zda a pokud pachatelem uplatňované vzájemné pohledávky jsou po právu čili nic (sb. n. s. čís. 2496). Vyslovil-li proto soud, že ani přesné zjištění výše a trvání pohledávek obžalovaného proti soukromé účastnici nemůže býti pro posouzení trestnosti rozhodné, poněvadž, i kdyby tu byly vzájemné pohledávky, nemohlo by to obžalovaného omlouvat, neodpovídá tento názor zákonu a byl obžalovaný zkrácen ve svém právu na zákonnou obhajobu, když jeho důkazní návrhy ve zmíněném směru byly zamítnuty. Tím jest opodstatněn stížností dovolávaný důvod zmatečnosti čís. 4 Šu 281 tr. ř. Vzhledem k tomu však, že sama soukromá účastnice uznala pohledávky obžalovaného ve výši 9.400 Kč, a že i zbývající částka 1600 Kč z uvedených příčin není zcela nepochybnou, nebude potřeba připouštěti všechny nabízené důkazy, nýbrž postačí, když podle stavu věci budou provedeny jen v rozsahu pro potřebu souzeného případu nutném.

Čís. 2758.

Ani ustanovení § 419 tr. zák. ani §§ 91, 92 obč. zák. neopravňují manžela k zlému nakládání s manželkou ve smyslu § 413 tr. zák., ani, by ji bez příčiny věznil; v tomto případě jde po případě o zločin veřejného násilí podle § 93 tr. zák.

Zlým nakládáním ve smyslu § 419 tr. zák. (stejně jako podle §§ 413 až 421 a v § 496 tr. zák.) jest pouze zlé nakládání v užším slova smyslu, t. j. protiprávní, okolnostmi neospravedlněné, nepříjemné působení na tělo napadeného, jež nemusí sice samo o sobě býti spojeno s porušením tělesného zdraví, má však v zápětí přechodnou nevolnost rázu tělesného.

Ustanovení § 525 tr. zák. nemá místa při činech, které samy o sobě jsou zločiny.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1927, Zm II 439/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 10. září 1926, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí bezprávným omezováním osobní svobody podle §u 93 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost připouští sice, že činy obžalovaného dány jest omezování osobní svobody po stránce objektivní, přes to však dovozuje, že jednání to spadá jen pod pojem zlého nakládání ve smyslu §u 419 tr. zák. po případě pod ustanovení §u 525 tr. zák., a namítá, že obžalovaný nezadržel manželku v domě v úmyslu, by ji omezoval na svobodě, nýbrž

že tak učinil jen u výkonu svého práva kázeňského, by manželce zabránil způsobiti povyk a skandál, a že tohoto svého práva neuplatňoval ve větším rozsahu, než toho podle poměrů bylo naprosto třeba. Měl prý za to, že mu toto kázeňské právo vůči manželce přísluší, a neuvědomil si, že opatření, rovnajícího se omezování osobní svobody, nesmí použiti ani proti vzdorující manželce. Zmateční stížnost má tudíž za to, že obžalovanému přichází k dobru důvod, vylučující trestnost jeho činu podle §u 2 e) tr. zák. Ani jediné z těchto námitek nelze přiznati oprávnění. Objektivní skutkovou podstatu zločinu podle §u 93 tr. zák. spatřuje rozsudek v tom, že obžalovaný manželku jednak dne 18. prosince 1925, když chtěla před ním prchnouti z domku, zaskočil a uzamkl v síni dveře, načez, posadiv se ke dveřím, nepustil ji z kuchyně ven, jednak jí asi 14 dní před tím uzamkl boty a šaty, sám pak si sedl u dveří, by nemohla jíti k lékaři. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný držel manželku v uzamčeném bytě v tom i onom případě proti její vůli a že její věznění trvalo dne 18. prosince 1925 asi hodinu, v dřívějším případě pak dokonce asi pět hodin. Na takto zjištěné jednání nehodí se předpis §u 419 tr. zák. především již proto, že ani ustanovení práva občanského (§ 91, 92 obč. zák.) ani onen předpis zákona trestního nepropůjčují manželu vůči manželce práva domácí kázně v onom smyslu, jaký má na zřeteli ustanovení §u 413 tr. zák. Byť tedy druhým odstavcem tohoto §u bylo jako přestupek označeno mimo jiné i vzájemné zlé nakládání mezi manžely ve smyslu §u 419 tr. zák., nemělo ani tím býti řečeno, že manželovi přísluší proti manželce právo, s ní u výkonu domácí kázně zle nakládati a že trestným stává se toto zlé nakládání pouze tehdy, utrpěla-li manželka, s níž takto bylo zle nakládáno, škodu na těle. Nasvědčuje tomu zejména, že za trestné prohlašuje se v §u 419 tr. zák. v z á j e m n é zlé nakládání mezi manžely, tedy i zlé nakládání manželky s manželem, ačkoli je nesporno, že manželce proti manželu právo kázně vůbec nepřísluší. Trestní předpis §u 419 tr. zák. značí tudíž pouze úchylku od obecného ustanovení §u 411 tr. zák., dle něhož úmyslné poškození na těle, zanechavší po sobě viditelné známky a následky (tedy i zlé nakládání, mající v zápětí škodu na těle) trestati jest podle §u 412 tr. zák., tedy značně přísnějším trestem, než který ukládá § 419 tr. zák. na vzájemné zlé nakládání mezi manžely. Zřejmě rozhodoval při ustanovení této úchylky ohled na blízký poměr, založený svazkem manželským, spolu se snahou, by důvěrnosti poměru toho byly podle možnosti ušetřeny zakročení veřejné moci.

V §u 419 tr. zák. je mimo to (ve spojení s §em 413 tr. zák. řeč o zlém nakládání, jímž ten, s nímž bylo zle nakládáno, utrpěl na těle škodu. Platný trestní zákon má při těchto slovech stejně jako v §§ech 413 až 421 a v §u 496 na zřeteli pouze zlé nakládání v užším slova smyslu, totiž protiprávní, okolnostmi neospravedlněné, nepříjemné působení přímo na tělo napadeného, které sice nemusí samo o sobě býti spojeno s porušením tělesného zdraví, má však v zápětí přechodnou nevolnost rázu tělesného. Jen zlé nakládání této povahy tresce se za dalších zákonných předpokladů jako přestupek podle §u 411 tr. zák. pokud se týče podle §§ 413 až 421 tr. zák., přestává však býti pouhým přestupkem a stává se trestným činem, stíhaným tresty daleko přísnějšími, ze-

jména zločinem podle §§ 152 a násl. tr. zák., jakmile jsou tu pojmové znaky těchto skutkových podstat. Tím méně lze tudíž skutkovou podstatu pouhého přestupku podle §u 419 tr. zák. spatřovati v jednání, které, naplňujíc zákonný pojem omezování osobní svobody, neodpovídá vůbec představě zlého nakládání v onom smyslu, který mu přikládá platný trestní zákon. Dlužno proto přisvědčiti závěru rozsudkových důvodů, že moc, která přísluší obžalovanému jako manželu a hlavě rodiny, nesahá tak daleko, by ho opravňovala vězniti bez příčiny manželku jako člověka nebezpečného nebo zločinného. Nemůže však přijíti v úvahu ani stihání a trestání činů, zakládajících objektivní skutkovou podstatu zločinu, jako pouhého přestupku podle § 525 tr. zák. Jednak nesrovnává se pojem zločinu jako trestného činu, jež zásadně stihati jest obžalobou veřejnou, s předpisem druhého odstavce onoho §u, podle něhož dotyčné skutky stávají se trestnými činy jen tehdy, požádala-li úřady o pomoc některá ze jmenovaných tam oprávněných osob, jednak je v témž předpisu řeč o pouhých »hrubších nemravnostech«, o »nepořádcích«, tedy o pojmech, které nelze uvésti v soulad s představou zločinu jako nejtěžšího prohřešení se proti právnímu řádu. Předpis §u 525 tr. zák. nemá vůbec místa při činech, které samy o sobě jsou zločiny.

Čís. 2759.

Podle § 2 g) tr. zák. vyvíňuje jen spravedlivá nutná obrana, t. j. taková, která jest nutnou k odvrácení bezprávného, přítomného útoku na určité právní statky (života, svobody a jmění). Vyhledává se především, by obrana směřovala proti útoku, který již počal, nebo bezprostředně nastává a který není ještě ukončen; nestačí o sobě pohružka zlým nakládáním.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1927, Zm I 667/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 4. října 1926, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem těžkého ublížení na těle podle §§ 152, 155 písm. b) tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce (čís. 9 b) §u 281 tr. ř.) namítá stěžovatel, že první soud nesprávně posoudil otázku, zda jednal obžalovaný v nutné obraně čili nic. Má za to, že nebezpečná pohružka, již H. proti němu pronesl (»Verfluchter Hund, Aas, jetzt bringt ich dich um!«) a útok na zdraví a život, jež proti němu podnikl H., ozbrojený holí, opravňovaly ho k obraně tím spíše, že prý H. již dříve opětovně proti němu i jiným osobám násilně vystupoval a ve stavu napilosti byl schopen každé násilnosti. Skutečně také prý byl obžalovaný tenkrát H-em těžce poraněn (utrpěl prudkými ranami do tváře zlomeninu kosti nosní) a H. byl za to pravoplatným rozsudkem odsouzen pro zločin podle §u 152 tr. zák. Ve spojení s hmotněprávním zmatkem čís. 9 b) uplatňuje zma-